

Türkiye’de Radyasyon Onkolojisi Merkezlerinin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı, Kullanılan Radyasyon Verici Cihazlar ve İnsan Gücü

SURVEY OF RADIATION ONCOLOGY CENTERS, EQUIPMENT AND MANPOWER

*Dr. Seyfettin KUTER, **Fizik Uzmanı Aydın ÇAKIR

*İstanbul Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü Emekli Öğretim Üyesi ve Medikal Fizik Derneği Başkanı

**İstanbul Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü Tıbbi Radyofizik Bilim Dalı

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ülkemizdeki Radyasyon Onkolojisi potansiyelinin, cihaz ve insan gücü bakımından ne durumda olduğunu belirlemek ve ilk veri tabanımızı oluşturmaktır. Ayrıca bu konuda ilgili resmi ve özel kuruluşları, dernekleri ve üyesi olduğumuz uluslararası dernekleri bilgilendirmektir.

Bu çalışmada, halen çalışmakta olan Radyasyon Onkolojisi Merkezlerinin illere ve coğrafi bölgelere göre dağılımları, kamu ve özel merkezlerin adları, bu merkezlerde radyoterapide kullanılan radyasyon verici cihaz ve kaynakların türleri, enerjileri ve kullanılan yardımcı cihazların neler olduğunu ve yakın bir zamanda açılacak, cihazları satın alınmış merkezleri ve gelecekte açılması planlanan, inşaatları devam eden merkezleri doğru bir şekilde saptamaya çalıştık. Ayrıca radyasyon onkolojisi merkezlerindeki insan gücünün ne olduğu, çalışan öğretim üyeleri, uzmanları, asistanları ve araştırma görevlileri; Tıbbi Radyofizik öğretim üyeleri, sorumlu Ph.D, M.Sc. radyofizik uzmanları, çalışanları ve bu merkezlerde çalışan radyoterapi teknikerleri sayısı ve nitelikleri araştırıldı. Çalışmamız sonucunda Türkiye genelinde 31 kamu, 19 özel merkez olmak üzere 2004 yılı içerisinde açılacak olanlar ile beraber toplam 50 radyasyon onkolojisi merkezi saptadık. Bu merkezlerde, 40 lineer hızlandırıcı, 48 Co-60 Ünitesi, 4 X-ray Orthovoltaj Tedavi Cihazı, 19 Brakiterapi Afterloading cihazı, 53 Simülör ve 43 Tedavi Planlama Sistemi bulunmaktadır. Ayrıca tıbbi amaçla kullanılan 18 adet Cs-137 kaynaklı kan ışınlama cihazı tespit edildi.

Anahtar Sözcükler: Radyasyon Onkolojisi Merkezleri, radyoterapi cihazları ve insan gücü.

SUMMARY

The purpose of this study was to survey Beam Therapy (External and Brachytherapy) Facilities around in Republic of Turkey. We have surveyed how many Radiation Oncology Centers are there in Turkey and what kind Radiation Therapy Equipment (Linac, Co-60, X-ray, Brachytherapy and Simulator, T.P.S.) and Manpower (Radiation Oncologists, Medical Radiation Physicists and Technologists) they have.

Also, we have searched Regional Distribution Radiotherapy equipment, population and Radiation Oncology Centers, ancillary Equipment, Manpower around in Turkey. Around in Republic of Turkey there are 31 government and 19 private Radiation Oncology Centers. Totaly, 50 centers are functioning yet. Six oncology centers has been designed and they will be opened in 2004. Accordingly our investigation following findings have been obtained 50 centers:40 Linacs, 48 Cobalt-60 Unit, 4 X-ray Therapy, 19 Brachytherapy Afterloading Unit, 53 Simulators and 43 Treatment Planning Systems. There are 18 Blood irradiation Cs-137 Units which are used for medical purposes around in Turkey.

Key words: Radiation Oncology Centers, Radiotherapy Equipment and Manpower.

GİRİŞ

1895 yılında W.C.Roentgen tarafından X ışınlarının, 1896 yılında Pierre ve Marie Curie tarafından radyumun ve A.Henri Becquerel tarafından doğal

radyoaktivite ve 1919 Rutherford tarafından yapay radyoaktivitenin bulunması fizikte ve tıpta büyük devrim yaratmış radyoloji bilimi doğmuştur. Bu ışınların tıpta hastalıkların tanı ve tedavisinde kullanılması dünyada 1900’lü yılların başlarıdır. Os-

manlı İmparatorluğu zamanında, 1903 yılında ilk defa X-ışınları kanser tedavisinde kullanılmıştır. Ülkemizde 1934 yılında Çapa' da İstanbul Üniversitesi Radyoloji ve Biyofizik Enstitüsü kurulmuş,devrin en modern cihazlarıyla donatılarak kanser tanı ve tedavisine başlanmıştır. Daha sonraki yıllarda, Üniversite Tıp Fakültelerinde, Sağlık Bakanlığı hastanelerinde, Vakıf hastanelerinde, SSK ve GATA hastanelerinde Radyoterapi Kursüleri kurulmuştur. 1982 yılından sonra bu merkezlerin adları Radyasyon Onkolojisi olarak değiştirilmiştir. Ülkemizin nüfusunun hızla artması ile Radyasyon Onkolojisi merkezlerine gereksinim de artmıştır, kamu ve özel radyoterapi merkezlerinde çağın en modern radyasyon verici cihazları kullanılarak radyoterapi uygulamaları yapılmaktadır. Ülkemize giriş yapan bu cihazların cinslerini ve niteliklerini ve bölgelere göre dağılımı bilmek için elimizde tam doğru bir kayıt yoktu. Ayrıca istihdam edilmiş personelin sayısı ve niteliği hakkında da bilgiler yetersizdi. Türkiye'de bu konuda detaylı bir veri tabanı oluşturulmadığından çalışmamız bir envanter özelliği taşımaktadır. 1999 yılında bu konuda yapmış olduğumuz araştırma ile 2004 yılındaki araştırma sonuçlarımızı karşılaştırdığımızda açılan merkez sayısında %11 artış, Lineer hızlandırıcı sayısında %33 artış, Cobalt-60 cihazlarında %9 düşüş, simülatör cihazlarında %29 artış, tedavi planlama sistemlerinde %48 artış görülmektedir. Çalışmamız 2004 yılı Nisan ayı itibariyle, faal olan ve 2004 yılı içerisinde açılacak olan tüm radyoterapi merkezlerini kapsamaktadır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Türkiye'deki resmi ve özel Radyasyon Onkolojisi Merkezlerinin adları buldukları iller, buralarda kanser tedavisinde kullanılan radyasyon verici cihaz ve kaynakların türleri, modelleri enerjilerinin neler olduğu, yardımcı cihazlar ve bu merkezlerde görevli insan gücü; Radyasyon Onkoloğu, Uzmanı, eğitim gören asistan ve araştırma görevlileri , Uzman ve eğitim gören Tıbbi Radyasyon Fizikçileri ve Tedavi Teknikerleri hakkında Türkiye çapında bir araştırma yaptık. Gerekli bilgileri elde etmek için ülkemizde halen çalışmakta olan Üniversite Tıp Fakülteleri Radyasyon Onkolojisi Ana Bilim Dalı Tıbbi Radyasyon Fiziği Bilim Dalı veya birimlerine, Sağlık Bakanlığı Hastaneleri Radyasyon Onkolojisi Bölümleri Fizikçilerine ve Vakıf Radyasyon Onkolojisi Merkezleri Tıbbi Radyasyon Fizikçilerine özel posta, elektronik posta ile bilgi formları göndererek

bu formları doldurmalarını istedik.

Yakın bir zamanda açılacak olan ve açılmasına karar verilen, halen inşaatları süren merkezlere ait bilgileri de ilgili tıbbi cihaz satan firmalardan temin edilmiştir.

Elimize ulaşan bilgileri Microsoft Windows işletim sistemi altında Excel programında veri tablolarına dönüştürüp ilgili bilgileri kaydettik.

BULGULAR

A) CİHAZLAR

Halen çalışmakta olan Radyasyon Onkolojisi merkezlerinin 27 adedi kamu kuruluşu, 17 adedi de özel kuruluşlar olmak üzere toplam, 21 Nisan 2004 tarihi itibariyle 44 adet merkez vardır (Tablo 1).

Yakın bir zamanda, 2004 yılı içinde faaliyete geçecek olan 6 adet Radyasyon Onkolojisi Merkezi ile, ileri bir tarihte açılmasına karar verilen 4 adet yeni Radyasyon Onkolojisi Merkezi ile beraber toplam Radyasyon Onkolojisi Merkezi sayısı 54 adet olacaktır. 2004 yılı içinde faaliyete geçecek 4 kamu, 2 özel merkez ile birlikte toplam çalışan merkez sayısı da 50 olacaktır (Tablo 2).

Halen çalışmakta olan merkezlerde (35 adet) ve 2004 yılı içinde faaliyete geçecek merkezler (5 adet) ile birlikte ülke genelinde 40 adet Linac, 48 adet Co-60 ünitesi, 4 adet Orthovoltaj X ışını cihazı, 19 adet Brakiterapi Afterloading cihazı olmak üzere toplam 111 adet radyasyon verici cihaz ve 53 adet Simülatör ve 43 adet Tedavi Planlama Ünitesiyle toplam yardımcı cihaz sayısı 96 olacaktır. Ayrıca Türkiye genelinde kamu ve özel kuruluşlarda olmak üzere 18 adet kan ve kan ürünlerini ışınlama ünitesi vardır⁽¹⁾. Coğrafi bölgelere göre cihaz dağılımı 2004'te açılacak radyoterapi merkezlerindeki, radyasyon verici ve yardımcı cihazların katılması ile beraber sayıları Tablo 3 'de gösterilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde ; Marmara bölgesi $17+3^*=20$; Orta Anadolu $8+1^*=9$; Ege $7+1^*=8$; Akdeniz 6; Karadeniz 3, Doğu Anadolu $2+1^*=3$, Güney Doğu Anadolu 1 olmak üzere toplam merkez sayısı $44+6^*=50$ olacaktır.

B) İNSAN GÜCÜ

Halen çalışmakta olan Radyasyon Onkolojisi merkezlerindeki insan gücünü, bu merkezlerde bulunan Radyasyon Onkolojisi Profesörü, Doçenti, Uzmanı ve Asistanı, Tıbbi Radyofizik Doçenti, Doktoru, Uzmanı ve Sertifika sahibi Fizikçileri ile Radyoterapi Teknikeri sayısı Tablo 4'de gösterildi.

Tablo 1. Türkiye’de halen çalışmakta olan Radyoterapi Merkezlerindeki cihazlar.

No	Merkezin Adı ve İli	Tipi	MARMARA BÖLGESİ					Tedavi Planlama
			Linear Hızlandırıcı	Tele Cobalt	Orthov.X ışını	Simülâtör	Brakiterapi	
İSTANBUL								
1	L.Ü. Onkolojik Enstitüsü Müdürü Ö.Ü.	K	GE-Saturne 42; 6-18 MV 4,5-9-7,5-9-12-15-18-21 MeV GE-Orion 4 MV	GE-Alcyon II CIS-Cirus	Siem.Stabilipan 250 KV	Oldelf HP simülük Mec. Simics-1	Gammamed 12 I r-192 Novaste Sr-90	Theraplan V5 Iais 3 D CMS-Xio
2	LU. Cerrahpaşa Tıp Fak. Rad. Onk. A.B.Dalı	K	GE-Saturne 42; 6-18 MV 4,5-9-7,5-9-12-15-18-21 MeV GE-Orion 4 MV	GE-Alcyon II CIS-ORIS Cirus		Oldelf N 800 C Mec. Axslm	Gammamed 12 I r-192 Novaste Sr-90	Iais 3D Iais 3D
3	Marmara Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B.Dalı	K	GE-Saturne 42; 6-18 MV 4,5-9-7,5-9-12-15-18-21 MeV	Elekta Leksell Gamm-Knife B		Nuc.Simülük HP		GE Target 2
4	S.B. Şişli Etiler Eğitim ve Araştırma Hastanesi Onkolojik Bölümü	K		Teregam K-01 GE-Alcyon II		CGR- Mecaserlo		Varian Eclipse
5	S.B.L.Kırdar Kartal Eğitim ve Araş. Hastanesi Onkolojik Bölümü	K	GE-Saturne 41; 6-15 MV 4,5-9-9-12-13,5-18 MeV	GE-Alcyon II		Nuc. Simülük	Curilon Ca-157	GE Target 2
6	S.S.K. Okmeydanı Eğitim ve Araş. Hastanesi Onkolojik Bölümü	K	Elekta SL-25; 6-18 MV 4-5-8-10-12-16 MeV	Theratron 780 E Picker ATC-C9		Phillips SL 23 Phillips CD 80		Nuc. TPS Nuc. Plato 3
7	S.S.K.Vakıf Gureba Hastanesi	K						
8	İğn Tedavi Merkezi	Ö	Siemens Mevatron MD2; 6MV 6-15 MeV					Multidata
9	T.K.S. Vakıf Onkolojik Merkezi	Ö		Picker ATC-C9		CGR-Mec. Veraşim		
10	Onko Onkolojik Merkezi	Ö		Picker ATC-C9		ATC Radelm		Siemens Mervoplan
11	Vakıf Koc Vakıf İtalyan Hast. Onkolojik Merkezi	Ö	Siemens Primus 6-16 MV 6-21 MeV	Theratron 780-C		Nuc.Oldelf Simülük HP	Gammamed 12 I r-192	Theraplan Plus
12	Florence Night. Metropolitan Hastanesi Kanser Merkezi	Ö	Varian 2300 C/D; 6-18 MV 4,5,9,12, 16,20 MeV Varian 600 C/D; 6 MV			Varian Ximatron CX		Varian Eclipse
13	Gamma Ray Onkolojik Merkezi	Ö		Picker ATC-C9		Oldelf Simülük		
14	Avrasya Hospital	Ö		Theratron 780 G		Phillips Diag 88		Computer Roc-Plan
BURSA								
15	Uludağ Üniversitesi Tıp Fak. Muammer Aghm Radyoterapi Mer.	K	Siem.Mevatron KD-2; 6-25 MV 6-9-12-16-18-21 MeV Siem.Mevatron MD-2; 6-15 MV 5-7-8-10-12-14 MeV			Siemens Mervasim	Gammamed 12 I r-192	Multidata DS6 2D
16	S.B.Bursa Ali Osman Sönmez Onkolojik Merkezi	K		GE-Alcyon II CIS-ORIS Cirus		Mecaserlo Aydın		ISIS 800
EDİRNE								
17	Trakya Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K	Varian 2100 CD; 6-18 MV 6-9-12-16-18 MeV	CIS-ORIS Cirus		Mec. Simics-2		Varian Eclipse 7.0.21- 3D
İÇ (ORTA) ANADOLU BÖLGESİ								
No	Merkezin Adı ve İli	Tipi	İÇ (ORTA) ANADOLU BÖLGESİ					Tedavi Planlama
			Linear Hızlandırıcı	Tele Cobalt	Orthov.X ışını	Simülâtör	Brakiterapi	
ANKARA								
18	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B.Dalı	K	Phillips SL 25; 6-25 MV 4-5-8-10-12-16-18-20-22 MeV Phillips SL 25; 6-25 MV 4-9-9-10-12-16-18-20-22 MeV	Theratron 780 C Theratron 1000T		Phillips SL 38 Phillips SL 38	Mikrotelec. HDR r-192 Gammamed 12 I r-192	Nordion Plato V.3.3.1
19	Ankara Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A. B. Dalı	K	Varian 2300 CD; 6-20 MeV 6-9-12-15-18 MeV	Picker ATC-C9		Siemens Mervasim Picker IRI-sim		CAD-PLAN
20	Gazi Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A. B. Dalı	K	GE Saturne 41; 10-16 MV 4,5-8-7,5-9-10,5-12-13,5-16 MeV GE Saturne 43; 6-10-28 MV 3-9-9-12-15-18-21-24 MeV	Theratron 780 - G		GE - Veraşim II	Microtelec. HDR r-192	GE - Target 2
21	GATA Gülhane Askeri Tıp Akademisi Rad. Onk. A. B. Dalı	K	Phillips SL 25; 6-25 MV 4,8,8,10,12,15,18,20,22 MeV	Theratron 760 E		GE - Mecaserlo II	Microtelec. HDR r-192	Theraplan Plus Plato-RTS V 18 TPP-Nordion 200
22	S.B. A. Yurtsever Ank. Onkolojik Eğit. ve Araştırma Hast.Danışmanlar	K	GE Saturne 43; 6-25 MeV GE Saturne 41; 9-21 MeV	GE - Alcyon II		Nuc.Oldelf Simülük HP	GE- Curilon Ca-157	GE - Target 2

K: Kamuya ait merkez, Ö: Özel kuruluşa ait merkez.

Devam ↑

(devam) Tablo 1.

23	S.B.Ankara Numune Hastanesi	K		Theratron 780 E		Huestia Sim		Theraplan Plus
24	Onko Onkoloji Merkezi	Ö		Picker ATC-C9		Sanbox Sae III		
KAYSERİ								
25	Erciyes Üniversitesi Tıp Fak.	K	Varian 2300 CD; 6-18 MV 4,5,9,12,16,20 MeV	Theratron 780 - C		Var Ximatron Therasim	Varicouras HDR Ir-192	Varian Cad Plan Plus 3D
EGE BÖLGESİ								
	Merkezin Adı ve İl		Linear Hızlandırıcı	Tele Cobalt	Orthov.X ışını	Simülatör	Brakitörapi	Tedavi Planlama
İZMİR								
26	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Rad. Onk. A.B. Dalı	K	Elekta Precise 6-18 MV 4-7-8-10-12-15-18 MV Elekta Precise 6-10 MV 4-12-15 MeV	Theratron 780-C		Therasim 130 Simscan Mec.	Microselec. HDR Ir-192	Nucletron Plato 3D
27	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K	Siem. Mevatron KD 28-28 MV 6-9-12-15-18-21 MeV Siem. Primus; 6-18 MV 8-9-12-15-18-21 MeV	Theratron 1000 E		Siemens Mevasim Siemens Somatom Vielm BT Virtual	Microselec. HDR Ir-192	Plato BPS Theraplan Plus TPP Nordion
28	Ege Onkoloji Merkezi	Ö		Picker ATC-C9		Therasim 780 C		
29	İzmir Onkoloji Merkezi	Ö	Varian 600 C; 6-18 MV 6-21 MeV	Theratron 780-C		Therasim 780 C		
30	Onkoloji Onkoloji Merkezi	Ö	Elekta Precise SL-75;4-15 MV 4,5,8,10,12,15 MeV	Theratron 780C	G.E.100KV	Therasim 760		Cad Plan 6.15, 3D
31	İzmir Şifa Tıp Merkezi	Ö	Siemens Primus KP;6-18 MV IMRT var 8-9-12-15-18-21 MeV			Sim. View 150KV Dig. Image		Mull Data OSS Plus
DENİZLİ								
32	Onko Denizli Rad. Onk. Merkezi	Ö		Theratron 780 C		Therasim C		
AKDENİZ BÖLGESİ								
	Merkezin Adı ve İl		Linear Hızlandırıcı	Tele Cobalt	Orthov.X ışını	Simülatör	Brakitörapi	Tedavi Planlama
33	Çukurova Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K		GE - Alcyon II P		Siemens Mevasim		
34	Onkoloji İğne Merkezi	Ö		Picker ATC-C9				
35	Onko Adana	Ö		Picker ATC-C9		Siemens Therasim		
ANTALYA								
36	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K	Elekta SL 25; 6-25 MV 6-8-10-12-15 MeV	Theratronics 1000E	Pantak HF 180	Elekta SLS 23 Sim CT	Microselec. HDR Ir-192 Novaste Sr-90 Novaste Sr-90	Nucletron Plato 3D Sim CT
37	Onko Antalya	Ö		Picker ATC-C9		Siemens Mevasim		
38	Radon Tani Merkezi	Ö		Picker ATC-C9		Philips Diagnost 68		
KARADENİZ BÖLGESİ								
	Merkezin Adı ve İl		Linear Hızlandırıcı	Tele Cobalt	Orthov.X ışını	Simülatör	Brakitörapi	Tedavi Planlama
SAMSUN								
39	Ordu Onkoloji Merkezi Rad. Onk. A.B. Dalı	K		Theratron 780-C	Phillips RT-250	Nuc. System 300		Mull Data DSS 3D
40	S.B. Samsun Dev. Lhst. onk. mtk.	K		Picker ATC-C9				
TRABZON								
41	Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K	GE-Satim 43; 6-25 MV 4,5-6-7,5-9-12-15-18 MeV	GE-Alcyon II		GE-Simulix MC	Microselec. HDR Ir-192	GE Target 2 Nuc. Plato
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ								
	Merkezin Adı ve İl		Linear Hızlandırıcı	Tele Cobalt	Orthov.X ışını	Simülatör	Brakitörapi	Tedavi Planlama
ERZURUM								
42	Atatürk Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K	Siemens Primus 6-18 MV 8-21 MeV, MLC var			Siema. Simview		Mull Data DSS Plus

Devam ↑

(devam) Tablo 1.

MALATYA							
No	Merkezin Adı ve İli	Linear Hazırlanması	Tele Cobalt	Ortaya X ışın	Simülatör	Brakiterapi	Tedavi Planlama
43	İnönü Üniversitesi T.Özel Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K Elekta Precise; 6-25 MV 4-8-8-10-12-15 MeV	Theratron 1000-E		Nucletron Similux HP		Nuc. Plani
G. Bölge Toplamı		2					2
GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ							
No	Merkezin Adı ve İli	Linear Hazırlanması	Tele Cobalt	Ortaya X ışın	Simülatör	Brakiterapi	Tedavi Planlama
DIYARBAKIR							
44	Dicle Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K GE Saturn 43 F; 8-10-26 MV 8,8,12,16,18,21 MeV	GE - Aclon II		Nuc. Odeit Similux HP		Target II Plus
G. Bölge Toplamı		1					1
T.C. GENELİ		44		43			

Tablo 2. Türkiye’de kurulum aşamasında olan Radyoterapi Merkezleri.

No	Merkezin Adı ve İli	Linear Hazırlanması	Tele Cobalt	Simülatör	Brakiterapi	T.P.S.	Açılış Tarihi	Rad.Onk.	Fizikçi	Tedavi Teknikleri
MARMARA BÖLGESİ										
İSTANBUL										
1	Azırcı Hastanesi Onkoloji Mer.	O Varian 2300 CD 8-18 MV 4-8-8-12-15-20 MeV Varian 600 CD 6 MV		Va Ximatron	Varisource	Varian Eclipse	2004	1	1	2
GEBZE										
2	Anadolu Bağılık Merkezi John Hopkin's Hastanesi	Siemens ONCOR 8-18 MV 8-21 MeV Siemens ONCOR 8-18 MV 8-21 MeV				CMS-Xio	2004	1		2
İZMİT										
3	S.B.İzmit Devlet Hastanesi		M&C Nordion	Huestis			2004	2		2
İÇ ANADOLU BÖLGESİ										
ESKİŞEHİR										
4	Osmangazi Üniversitesi Tıp Fak.	K	MSD Nordion 790 Elite	Huestis		CMS-Xio	2004		1	2
SİVAS										
6	Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fak.	K					Bina inşaatı halinde	1		1
KONYA										
8	Selçuk Üniv. Tıp Fakültesi						Bina inşaatı halinde			
EGE BÖLGESİ										
İZMİR										
7	S.B. Atatürk Devlet Hastanesi		CIB-CIRUS	Axim	ISIS 3D		2004	2		2
AKDENİZ BÖLGESİ										
İSPARTA										
8	Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi	K					Bina inşaatı halinde	1		
KAHRAMANMARAŞ										
8	Büyük İmam Et. Üniversitesi Tıp Fak.						Bina inşaatı halinde	1		
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ										
VAN										
10	100. Yıl Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K Siemens Primus 8-18 MV 8-21 MeV, MLC	Theratron 1000-E	Siemens Simic 3000				1	1	2
Toplam		10	4	4	5	1	4	10	4	12

Ayrıca coğrafi bölgelerimize göre 1 milyon nüfus başına düşen Radyasyon Onkoloğu ve fizikçi sayıları Şekil 1’de gösterildi.

Tablo 4’e göre şu anda faal olan merkezlerde 31 adet Rad.Onk. Profesör, 54 adet Doçent, 131

adet Uzman Doktor ve 125 adet Radyasyon Onkolojisi Asistanı, 6 adet Tıbbi Radyasyon Fizikçisi Doçent, 14 adet Doktoralı Fizikçi, 57 adet Uzman Fizikçi ve 30 adet sertifika sahibi Tıbbi Radyasyon Fizikçisi bulunmaktadır. Bu merkezlerde 220 adet

Tablo 3. Halen çalışmakta olan Radyoterapi Merkezleri ile 2004 yılı içerisinde açılacak olan Radyoterapi Merkezlerinin coğrafi bölgelere göre dağılımı ve bu merkezlerdeki cihaz ve insan gücü.

Bölgeler	TEDAVİ CİHAZLARI					YARDIMCI CİHAZLAR				Rad. Onkoloğu	T. Rad. Fizik Uzmanları	Tetkisyen	
	Merkez Sayısı	Lineer Hızlandırıcı	Co-60	Yüzyüzel Tedavi	Brakiterapi	Tedavi Cihazları Toplamı	Simülatör	T.P.S.	Yardımcı Cihazlar Toplamı				
Malazgirt	17+3=20	14+4=18	18+1=19	1	7+1=8	48	18+2=20	18+2=20	18+2=20	40	158+4=170	38	94+8=102
İzmir	8+1=9	9	9+1=10	-	5	24	10+1=11	8+1=9	8+1=9	20	73	30+1=31	58+2=61
Ege	7+1=8	7	6+1=7	1	2	17	10+1=11	8+1=7	8+1=7	18	48+2=49	8+1=9	44+2=46
Akdeniz	6	1	6	1	3	11	6	1	1	8	19	8	21
Karadeniz	3	1	3	1	1	6	2	3	3	5	18	5	15
Doğu Anadolu	2+1=3	2+1=3	1+1=2	-	-	6	2+1=3	2	2	5	10+1=11	2+1=3	9+2=11
G.D. Anadolu	1	1	1	-	-	2	1	1	1	2	3	1	4
Toplam	50	40	48	4	19	111	53	43	96	351	98	271	

* 2004 yılı içinde açılacak olan Radyoterapi Merkezlerini ve bu merkezlerdeki cihazları ve personeli göstermektedir.

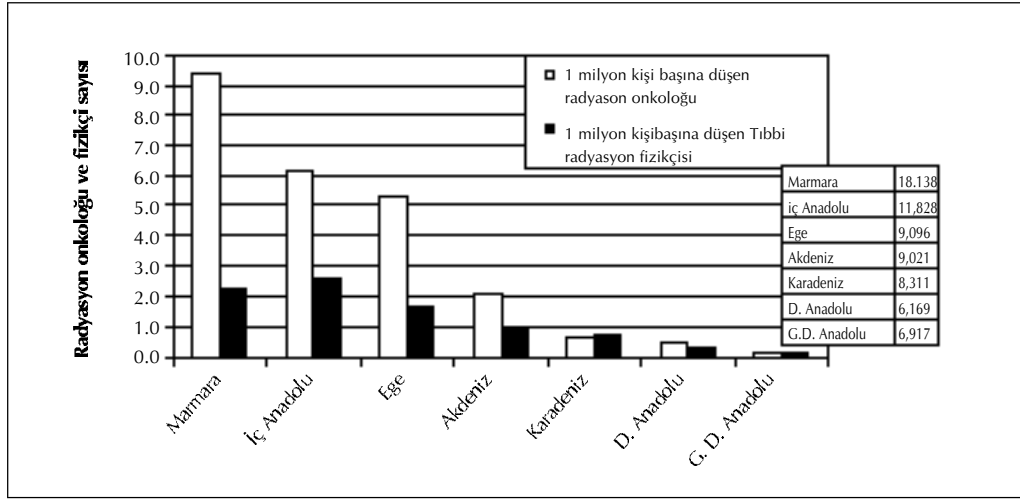
Yüksek Okul mezunu Radyoterapi Teknikeri ve 39 adet sertifika sahibi Radyoterapi Teknikeri bulunmaktadır. 2004 yılı içerisinde faaliyete geçecek olan radyoterapi merkezleri de dahil edilerek, coğrafi bölgelere göre çalışan sayısı Tablo 3'deki gibi olacaktır. Tablo 3'e göre Türkiye genelinde 351 adet Radyasyon Onkoloğu, 98 adet adet Tıbbi Radyasyon Fizikçisi ve 271 adet Radyoterapi Teknikeri bulunmaktadır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Yaptığımız çalışma sonucunda elde ettiğimiz bulguları değerlendirdiğimizde artan nüfusla beraber kanser tedavisi ile ilgili yatırımlar da artmış, gelişen teknolojiyle beraber kullanılan cihazlar gelişmiş bununla beraber bu alanda çalışan sağlık personeli de artmıştır. 1999 yılında çalışmakta olan merkez sayısı 45 iken 2004 yılına gelindiğinde %11 artarak 50 olmuş, yine 1999 yılında 30 adet lineer hızlandırıcı varken bu rakam 2004 yılında %33 artarak 40 olmuştur. Lineer hızlandırıcı sayısındaki bu artış yeni açılan merkezlerin X ışını ve elektron ışını veren cihazları tercih etmelerindedir. Co-60 kaynaklı radyoterapi cihazları ise 1999 yılında 52 adet iken 2004 yılına gelindiğinde %9 düşerek 48 adet olmuştur. Co-60 cihazlarındaki bu azalma eski cihazların radyasyon kazası olasılığı bulunduğu kapalıma yoluna gidilmiştir.

Düşük enerjili X-ışını veren Orthovoltaj tedavi cihazlarının sayısı %50 azalarak 8'den 4'e gerilemiş. Simülatör sayısı %29 artarak 41'den 53'e çıkmıştır. Simülatörlerdeki bu artış TAİK ve Sağlık Bakanlığı'nın her radyoterapi merkezi için bulundurma zorunluluğu getirmesinden kaynaklanmaktadır. Tedavi Planlama Sistemleri, %48 artarak 29'dan 43'e çıkmıştır. Tedavi Planlama Sistemleri'ndeki bu artış tedavi planlamasının elde yapılmasının hem uzun zaman alması hem de hata getiren bir yöntem olmasından, 2D, 3D, konformal ve IMRT planlamasının el ile yapılamamasından kaynaklanmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 1999 yılı raporuna göre 1 milyon kişi başına 5 adet

Şekil 1. Türkiye'nin coğrafi bölgelerine göre bu bölgelerde 1 milyon nüfus başına düşen Radyasyon Onkoloğu ve Tıbbi Radyasyon Fizikçi sayısı.

Tablo 4. Halen çalışmakta olan Radyoterapi Merkezlerindeki akademik personel ve yardımcı personel sayıları.

No	Merkezin Adı ve İli	Tipi	MARMARA BÖLGESİ									
			T.Radyasyon fizikçisi				Rad.Onk.Doktorları				Teknisyenler	
			Doç	Dr.	Uzm.	Fizikçi*	Prof.	Doç	Uzm.	Asist.	Y.Oklul	Sertif.
İSTANBUL												
1	I.Ü. Onkoloji Enstitüsü Müdürlüğü	K	4	2	3	3	7	3	4	10	18	1
2	I.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Rad. Onk. A.B.Dalı	K		1	4	1	6	3	1	13	9	2
3	Marmara Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B.Dalı	K			1			2	2	2	4	
4	S.B. Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Onkoloji Bölümü	K			2				7	8	5	
5	S.B.L.Kırdar Kartal Eğitim ve Araş. Hastanesi Onkoloji Bölümü	K		1	1				13	7	9	2
6	S.B.K. Olmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Onkoloji Bölümü	K			2	1		1	22	7	9	2
7	S.B.K.Vakıf Guraba Hastanesi	K			2				1	3		
8	Işın Tedavi Merkezi	Ö		1P			2					1
9	T.K.S. Vakıf Onkoloji Merkezi	Ö			1				1			2
10	Onko Onkoloji Merkezi	Ö		1P					2		3	1
11	Vahbi Koç Vakıf İtalyan Hastanesi	Ö			1				2		1	
12	Florence Night. Metropolitan Hastanesi Kanser Merkezi	Ö		1					1		6	
13	Garima Ray Onkoloji Merkezi	Ö			1P				3		1	

Devam ↑

(devam) Tablo 4.

14	Avrasya Hospital	Ö			1				2		2	1
	BURSA											
15	Uludağ Üniversitesi Tıp Fak. Muzaffer Arslan Radyoterapi Mrk.	K		1	1	1	1	2	2	6	8	
16	S.B.Bursa Ali Osman Sönmez Onkoloji Merkezi	K		1				12			8	
	EDİRNE											
17	Trakya Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K		2				4	1	2	4	3
	Anadolu Bölgesi Toplamı			5	2	2	2	24	3	18	24	11
			İÇ ANADOLU BÖLGESİ									
			T.Radyasyon fizikçisi				Rad.Onk.Doktorları				Teknisyenler	
	ANKARA		Doç	Dr.	Uzm.	Fizikçi*	Prof.	Doç	Uzm.	Asst.	Y.Okul	Sertif.
18	Hacettepe Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B.Dalı	K		1	3		5	2		6	17	
19	Ankara Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A. B. Dalı	K			1	1	1	1	2	4	7	1
20	Gazi Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A. B. Dalı	K			2	1	2	3	1	6	7	
21	GAİA Gülhane Askerî Tıp Akademik Rad. Onk. A. B. Dalı	K	1		5			3	1		3	3
22	S.B. A. Yurttaşlar Anık. Onkoloji Eğit. ve Araştırma Hast.Daımevleri	K			9	2			16	2	4	8
23	S.B. Numune Hastanesi	K			2	1			5	11	6	
24	Onko Onkoloji Merkezi	Ö	1P						3		3	
	KAYSERİ											
25	Erçyes Üniversitesi Tıp Fak.	K		1		1		4		4	4	1
	Anadolu Bölgesi Toplamı		1	2	2	2	2	24	3	18	24	11
			EGE BÖLGESİ									
			T.Radyasyon fizikçisi				Rad.Onk.Doktorları				Teknisyenler	
	ZMİR		Doç	Dr.	Uzm.	Fizikçi*	Prof.	Doç	Uzm.	Asst.	Y.Okul	Sertif.
26	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Rad. Onk. A.B. Dalı	K		1	1	1	2	6	1	10	15	
27	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K			2	1	3	5	3	4	14	
28	Ege Onkoloji Merkezi	Ö			1P	1P			3		3	
29	İzmir Onkoloji Merkezi	Ö			1P	1P			4		4	
30	Onkomer Onkoloji Merkezi	Ö			1	1P			3		5	1
31	İzmir Şifa Tıp Merkezi	Ö		1P		1P		1	1		2	

Devam ↑

(devam) Tablo 4.

DENİZLİ											
32	Onko Denizli Rad. Onk. Merkezi	Ö				1			1		
Bölgesel Toplamı									14	43	
AKDENİZ BÖLGESİ											
		T.Radyasyon Fizikçisi				Rad.Onk.Doktorları			Tetkisyenler		
		Doç	Dr.	Uzm.	Fizikçi*	Prof.	Doç	Uzm.	Asist.	Y.Okul	Sertif.
ADANA											
33	Çukurova Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K				2	1	1		3	8
34	Onkomed İçin Merkezi	Ö				1			1		1
38	Onko Adana	Ö				1P			2		4
ANTALYA											
36	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K		1		2		2	1	5	8
37	Onko Antalya	Ö				1			1		1
38	Radon Tıp Merkezi	Ö				1			1		1
Akdeniz Bölgesi				1	1	7	1		2	10	2
KARADENİZ BÖLGESİ											
		T.Radyasyon fizikçisi				Rad.Onk.Doktorları			Tetkisyenler		
		Doç	Dr.	Uzm.	Fizikçi*	Prof.	Doç	Uzm.	Asist.	Y.Okul	Sertif.
SAMSUN											
39	Orduoğlu Mehmet Üni. Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K			1	1	1	3		8	2
40	S.B. Samsun Devl.İst.Onk.Mrk.	K				1P			1		2
TRABZON											
41	Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K		1		2		2		3	4
Karadeniz Bölgesi				1		2		2		3	4
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ											
		T.Radyasyon fizikçisi				Rad.Onk.Doktorları			Tetkisyenler		
		Doç	Dr.	Uzm.	Fizikçi*	Prof.	Doç	Uzm.	Asist.	Y.Okul	Sertif.
ERZURUM											
42	Atatürk Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dalı	K			1			2	2	2	1
MALATYA											
43	İnönü Üniversitesi T.Özel Tıp Merkezi Rad. Onk. A.B. Dalı	K				1		3		1	8
D. Anadolu Bölgesi Toplamı		2			1	1		5	2	2	9

Devam ↑

(devam) Tablo 4.

		G.DOĞU ANADOLU BÖLGESİ										
		T.Radyasyon Fizikçisi				Rad.Onk.Doktorları				Teknisyenler		
		Doç	Dr.	Uzm.	Fizikçi*	Prof.	Doç	Uzm.	Asist.	Y.Öğret.	Sertif.	
DIYARBAKIR												
44	Dicle Üniversitesi Tıp Fak. Rad. Onk. A.B. Dah	K		1			1	2		3	1	
Anadolu Bölgesi Toplamı		1		1								
TÜRKİYE GENELİ		44	8	14	87	36	51	84	131	126	220	

P: Part time çalışan fizikçiler 6-1=5 adettir.

megavoltaj (Co-60 veya Linac) tedavi cihazı düşmelidir⁽²⁾. İspanya'da yapılan çalışmada cihaz başına 2,6±0,9 radyasyon onkoloğu saptanmıştır⁽³⁾. Bizim yaptığımız çalışmaya göre ülkemizde 1 milyon kişi başına 1,25 megavoltaj tedavi cihazı düşmektedir. Bu sonuç tedavi cihazlarımızın sayısal olarak standartların çok altında olduğunu göstermektedir.

AERO (Spanish Society of Radiotherapy oncology) çalışmasına göre bir Avrupa Birliği ülkesi olan İspanya'da 1 milyon kişi başına 17 radyasyon onkoloğu düşmektedir⁽³⁾. Ülkemizde ise bu rakam 1 milyon kişi başına 5 radyasyon onkoloğu düşmektedir. Yine AERO çalışmasına göre İspanya'da 1 milyon kişi başına 28 Radyoterapi Teknikeri düşerken ülkemizde bu rakamın 1 milyon kişi başına 3,8'e düştüğünü bulduk. EORTC'nin çalışmasına göre yılda 900-1200 yeni hasta tedavi eden merkez için Radyasyon Fizikçisi sayısı 2, Dozimetrist 1-(2), Biomedical Mühendis 1-(2) arasında olmalı⁽⁴⁾. Ülkemizde dozimetrist yetiştirilmediğinden dozimetri işlemleri de Tıbbi Radyasyon Fizikçisi tarafından yapılmaktadır. Mevcut Tıbbi Radyasyon fizikçi sayımız 98, ülke nüfusuna oranladığımızda 1 milyon kişi başına 1,4 fizikçi düşmektedir. ASTRO Workforce Committee çalışmasına göre ortalama 7 radyasyon onkoloğuna karşılık 2 Dozimetrist, 1 M.Sc. Fizikçi ve 1 Ph.D Fizikçi düşmektedir⁽⁵⁾. Yaptığımız çalışma sonucunda, Radyasyon Onkoloğu, Tıbbi Radyasyon Fizikçisi ve Radyoterapi Teknikeri olarak mevcut sayımız batı ülkelerinin çok altındadır. Büyük sorumluluk ve dikkat gerektiren bir bilim dalı olan radyasyon onkolojisi, aşırı iş yükü ile beraber arkasından hataları da getireceği unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

1. Kuter S. Türkiye'deki Kan ve Kan ürünleri polimer kimyası, sterilizasyon ışınlama cihaz merkezleri. İ.Ü. Tıp Fakültesi Çocuk Hastalıkları Anabilim Dalı Bizim Lösemili Çocuklar Vakfı. Kitap baskıda.
2. Porter A, Aref A, Chodounsky Z, et al. A global strategy for radiotherapy: A WHO consultation. Clin Oncol 1999; 11:368-370.
3. Esco R, Palacios A, Pardo J. et al, Infrastructure of Radiotherapy in Spain: A minimal standard of radiotherapy resources. Int. J. Radiat. Oncol. Biol. Phys.2003;56:319-327.
4. Bernier J, Horiot JC, Bartelink J, et al. Profile of radiotherapy departments contributing to the Cooperative Group of Radiotherapy of European Organization for Research and Treatment of Cancer. Int. J. Radiat. Oncol. Biol. Phys. 1996;34:953-960.
5. ASTRO workforce committee. 2002 Radiation Oncology Workforce Study: American Society for Therapeutic Radiology and Oncology. Int. J. Radiat. Oncol. Biol. Phys. 2003;56:309-318.

TEŞEKKÜR

Ülkemizdeki Radyasyon Onkolojisi merkezlerinde cihaz ve insan gücü potansiyelinin ne durumda olduğu konusunda yapmış olduğumuz bu araştırmada bizlere gerekli bilgilerin toplanmasında yardım olan Tıbbi Radyofizik uzmanlarına, radyasyon onkolojisi cihazları satan Meditel Medikal Teknik Elektronik L.T.D.ŞTİ'ne, İnteraktif Sistemler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye, Siemens Tıp Çözümleri A.Ş.'ye, VOSS Varinak Onkoloji Sistemleri L.T.D.ŞTİ'ne, Mesi Medikal Sistemler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ve 4T Medikal Sistemler L.T.D.ŞTİ'ye teşekkür ederiz. Ayrıca bu çalışmada elde edilen bilgilerin resmi ve özel kuruluşlara, Radyasyon Onkoloğlarına ve Tıbbi Radyasyon Fizikçilerine iletilmesini sağlayan "Türk Onkoloji Dergisi" Editörlüğü'ne, bu çalışmada yazıların yazılmasında bizlere yardımcı olan Tıbbi Radyofizik Bilim Dalı Y.lisans öğrencisi Hediye ACUN'a teşekkür ederiz.